

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**Нова історія країн Азії та
Африки XVII - XVIII ст.**

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

**КАФЕДРА
ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**бакалавр
03 ГУМАНІТАРНІ НАУКИ
032 ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ**

«Історія та археологія»

3,5

3 рік, V семестр

Нормативна частина

згідно з розкладом

українська

щовівторка 13.00–14.20 (304 кабінет, з

можливістю дистанційної роботи на

платформах ZOOM та Google-class).

доктор історичних наук, доцент

Кондратьєв Ігор Вікторович

E-mail: kooondrat2015@gmail.com

Facebook Messenger Ihor Kondratiev

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Нова історія країн Азії та Африки XVII - XVIII ст.» охоплює період від завершення середньовічної історії та епохи Раннього нового часу, до початку Нової історії країн Азії та Африки. Під час навчання студенти ознайомлюються з основними історичними процесами та подіями, що відбувались на теренах Азії та Африки в означений період. Сутністю цих подій стало завершення Великих географічних відкриттів та початок колоніальної експансії європейських торгівельних компаній. Вивчення дисципліни сприяє процесу формування системи знань з всесвітньої історії та відповідних навичок використання набутих знань.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є політичні, соціальні, культурні та економічні процеси, що тривали в країнах Азії та Африки у XVII - XVIII ст.

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів:

1. Далекосхідна цивілізація та країни Південно-Східної Азії у XVII - XVIII ст.
2. Південна Азія та ісламський світ у постсередньовічний період.

Метою викладання навчальної дисципліни «Нова історія країн Азії та Африки XVII - XVIII ст.» є формування у студентів компетентностей в галузі історичної та гуманітарної освіти, набуття практичних навичок вивчення та викладання історичної науки на основі усвідомлення закономірностей та характеру історичного процесу, розвитку наукового аналізу та оволодіння практичних навичок роботи з історичними джерелами та науковою літературою.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 03.	Здатність активно вчитися впродовж життя й оволодівати інноваційними стратегіями навчання.
ЗК 04.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК 08.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 09.	Здатність бути критичним і самокритичним.
СК 01.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 02.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 04.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

СК 05.	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 08.	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 09.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13.	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
СК 14.	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.
	Результати навчання
ПРН 01.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 02.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 03.	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.
ПРН 04.	Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.
ПРН 05.	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.
ПРН 06.	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПРН 07.	Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.
ПРН 08.	Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.
ПРН 11.	Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.
ПРН 13.	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ПРН 15.	Застосовувати набуті спеціальні компетентності на широкому громадсько-політичному та суспільному рівнях, аргументувати важливість соціальних функцій історика в сучасному суспільстві.
---------	--

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль I				
1	Вступ до курсу	2		4
2	Імперія Цін у другій половині XVII – XVIII ст.	2	4	8
3	Японія доби сьогунату Токугава.	2	4	8
4	Корея у XVII – XVIII ст.	2		6
5	Південно-Східна Азія у XVII – XVIII ст.	2	2	6
Модуль II				
1	Імперія Великих Моголів у XVII – XVIII ст.	2	2	8
2	Криза Османської імперії у XVII – XVIII ст.	2	2	8
3	Центральна (Середня) Азія у XVII – XVIII ст.	2	2	8
4	Іран у XVII – XVIII ст.	2		6
5	Афганістан у XVII – XVIII ст.	2		7
Разом за курс 105 годин		20	16	69

Тематика практичних занять

Модуль I.

Тема 1. Заснування та внутрішній лад Цінської династії у XVII – XVIII ст. (4 год).

План:

1. Селянські війни першої половини XVII ст. та маньчжурське завоювання Китаю.
2. Політичний розвиток Китаю у другій половині XVII – XVIII ст. Державний устрій імперії.
3. Соціальні відносини в маньчжурському Китаї.
4. Ремісництво та аграрні відносини.
5. Зовнішня політика Китаю у XVII-XVIII ст.

Тема 2. Поява сьогунату Токугава (4 год).

План:

1. Виникнення сьогунату Токугава.
2. Політичний лад Японії у другій половині XVII – XVIII ст. Державний устрій.
3. Соціальні відносини та станова система за доби сьогунату Токугава.
4. Ремісництво та аграрні відносини.
5. Зовнішня політика Японії у XVII-XVIII ст. Взаємини з європейцями.

Тема 3. Південно-Східна Азія у XVII - XVIII ст. (2 год).

План:

1. Соціально-економічний і політичний розвиток Індонезії у XVI – XVII ст.
2. Португальська і голландська агресія проти Індонезії і початок колоніальних загарбань. Встановлення панування голландської Ост-Індської компанії.
3. Англо-голландське суперництво в Індонезії наприкінці XVIII – на початку XIX ст.
4. Соціально-економічний і політичний розвиток Філіппін у XVI – XVII ст.
5. Встановлення іспанського колоніального режиму на Філіппінах.

Модуль II.

Тема 4. Імперія Великих Моголів у XVII – XVIII ст. (2 год).

План:

1. Могольська Індія у XVII – XVIII ст.:
  - а) державний устрій та політичний лад;
  - б) економічні відносини:
2. Зовнішня політика Моголів. Торгівля з англійцями. Діяльність Ост-Індських компаній.
3. Розпад імперії Великих Моголів. Антимогольські рухи XVI – XVII ст.
3. Колоніальна політика Ост-Індської компанії та її наслідки. Територіальні завоювання британців XVIII ст.

Тема 5. Криза Османської імперії у XVII – XVIII ст. (2 год).

План:

1. Причини занепаду Османської імперії у другій половині XVII – XVIII ст.
  - A) криза політичної та соціальної системи;
  - B) економічна криза.
2. Зовнішні поразки імперії у XVIII ст. Криза турецької експансії.
3. «Східне питання».

Тема 6. Центральна (Середня) Азія у XVII – XVIII ст. (2 год).

План:

1. Постсередньовічна Центральна (Середня) Азія.
  - A) казахські жузи, специфіка державності;
  - B) Бухарський емірат;
  - B) Хівинське ханство;

- Г) Кокандське ханство.
2. Колоніальна політика Російської імперії в Азії у XVII-XVIII ст.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Поп Ю. І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI — поч. XX ст.) – К., 2012
2. Рубель, В. А. Нова історія Азії та Африки. Постсередньовічний Схід (XVIII- друга половина XIX ст.): Навч. посіб. для студ. вузів. – К., 2007.

Допоміжна література:

1. Бродський Р.М., Єнольський З.А. Нова історія країн Азії та Африки: Період домонополістичного капіталізму (1642—1870). – К.: Вища школа, 1979.
2. Васильев Л. История Востока: В 2-х т. Т. 2. – М., 2001.
3. Воробьев М. В. Очерки культуры Кореи. - СПб., 2002.
4. Границы Китая: история формирования. / Под ред. В.С. Мясникова, Д.Е. Степанова. – М., 2001.
5. История Китая / Под ред. А. В. Меликсетова. – М., 2002.
6. История Османского государства, общества и цивилизации / Под ред. Э.Ихсаноглу. Пер. с тур. В.Б.Феоновой; под ред. М.С.Мейера.– М., 2006. – Том I-II.
7. Лещенко Н. Ф. Япония в эпоху Токугава. – М., 2010.
8. Мак-Клейн Д.Л. От сёгуната Токугавы в XXI век. – М., 2006.
9. Павленко Ю.В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства. – К., 1996.
- 10.Рубель В. А. Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. – К., 1997.
- 11.Сидихменов В.Я. Китай: страницы прошлого. – Смоленск, 2003.
- 12.Тойнбі А.Дж. Дослідження історії. Т.1-2. – К., 1995.
- 13.Burton Stein, David Arnold. A History of India. – Wiley-Blackwell, 2010.
- 14.Kent M. The Great Powers and the End of the Ottoman Empire. – London, 2005.
- 15.Quataert D . The Ottoman Empire, 1700-1922. – Cambridge, 2005.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

- <http://www.sno.pro1.ru/lib/> «Студенческое научное общество» → Библиотека
<http://www.gumer.info/> «Библиотека Гумер – гуманитарные науки»
<http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/index.html> - документи по Середньовіччю
<http://www.world-history.ru/> - колекція книг
<http://www.vostlit.info> - колекція книг
http://www.igor-condr.narod.ru/pages/recom_resurs.html - Список посилань
рекомендованих ресурсів на персональному сайті Кондратьєва І.В.
<https://oriental-studies.org.ua/uk/home/> - Інститут Сходознавства НАНУ
<https://skhodoznastvo.org.ua/uk/about> - журнал «Сходознавство»

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями фактів та використовуючи методологію історичного пізнання;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 60 балів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальний графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (https://drive.google.com/file/d/1TggRAFOOn49g08VcMd_XsZHGYnNpm5LPs/view)). У процесі виконання завдань забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

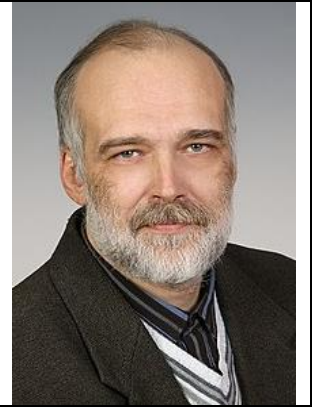
Розподіл балів

Види контролю	Кількість занять	Бали	Загальна кількість балів
Робота на лекційному занятті	10	2	до 20
Робота на практичному занятті	8	5	до 40
Самостійна робота.	2	5	до 10
Екзамен			до 30
Усього:			до 100

ПРО ВИКЛАДАЧА

доктор історичних наук, доцент, професор кафедри
всесвітньої історії та міжнародних відносин

Кондратьєв Ігор Вікторович

1989-1994 рр. – навчався на історичному факультеті Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка, де здобув освіту «вчитель історії і права».

1994 р. – працював в школі вчителем історії.

1994-1997 рр. навчався в аспірантурі.

1998 р. працював старшим науковим співробітником кафедри історії та археології України.

2005 р. – в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна захистив кандидатську дисертацію.

З 1998 р. – асистент, з 2004 р. – старший викладач, з 2005 року – доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.

2020 р. – в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка захистив докторську дисертацію за спеціальністю 07.00.02 Всесвітня історія.

З 2020 р. – професор кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин НУЧК імені Т.Г.Шевченка.

За час роботи викладав навчальні курси: Історія Стародавнього Сходу, Історія країн Азії та Африки у Середні віки, Нова та Новітня історії країн Азії та Африки, Історія релігій Сходу (іслам, іудаїзм, буддизм та ін.), Історію християнства, Глобальні проблеми сучасності, Історія Середніх віків країн Європи та Америки, Історія Росії, Людина та суспільство на Сході. Автор понад 100 наукових публікацій, у т.ч. кількох монографій.

Публікації:

1. Кондратьєв І.В. Історія країн Азії та Африки у середні віки : Програма курсу. Плани семінарських занять. Рекомендована література. Питання до заліку. – Чернігів, 2004. – 36 с.
2. Кондратьєв І.В. Історія країн Азії та Африки у Середні віки: Інформаційний пакет матеріалів для організації навчання за кредитно – модульною системою для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації / 2-е вид. – Чернігів, Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2007. – 40 с.

3. Кондратьєв І.В. Історія релігій Сходу: Іслам : навчально-методичний посібник (інформаційний пакет матеріалів для організації навчання за кредитно - модульною системою для студентів історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації). – Чернігів: Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2008. – 44 с.
4. Кондратьєв І.В. Нова історія країн Азії та Африки // Контрольні роботи для студентів заочної форми навчання (навчально-методичний посібник). – Чернігів: ЧДПУ ім. Т.Г. Шевченка, 2009. – С.65-67.
5. Кондратьєв І.В. Вивчення предмету “Історія релігій Сходу: іудаїзм” в Чернігівському державному педагогічному університеті імені Т.Г.Шевченка // Евреї Левобережної України. Історія і культура: Матеріали IV Міжнародного наукового семінару. – Чернігів, 2009. – С.128-130.
6. Кондратьєв І. Службна шляхта Остерського та Любецького староств Київського воєводства – слов'янська та тюркська складники формування // Славістична збірка. Вип.1: Збірка статей за матеріалами Перших Міжнародних наукових Соханівських читань (м.Київ, 18 листопада 2014 р.) / За редакцією Д.Гордієнка та В.Корнієнка. – К.: Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАНУ, 2015. – 396 с. – С.317-325.
7. Кондратьєв І.В. Нова історія країн Азії та Африки: навчально-методичний посібник для студентів заочної форми навчання історичних факультетів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. – Чернігів, Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка, 2016. – 28 с.
8. Кондратьєв І. Дозволи та заборони євреям Чернігово-Сіверщини у першій половині XVII ст. // Євреї Левобережної України. Історія та культура. Матеріали XV Міжнародного наукового семінару. Чернігів. Видавець Лозовий., 2020. - 296 с. – С.3-9.